

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

shaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na domu za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v diljaškem semenlachu (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Grof Taaffe, pogled v bodočnost.

Ministrovanje grofa Taaffeja je za bodočnost mile nam Avstrije velike važnosti. Slovenci sicer nismo veliko na boljem od prejšnje dobe. Vendar pot se nadeljuje k boljšeji bodočnosti. Po volitvah v državni zbor l. 1879 so mogočni nemški liberalci ostali v manjini samo za 4 glase. Toda v teku 6 let so vkljub silnemu svojemu naporu čedalje bolj in povsod propadali. Saj napredovali niso nikder. V svojej obupnosti so toliko neumnega storili, da so celo z veleizdajskimi nakanami začeli žugati. Oni, ki strežejo po zopetnem vladanji v Avstriji, drznili so celo proglasiti se kot: Germania irredenta, t. j. nerešena Nemčija, katero rešiti, t. j. pograbititi bi imel Bismark prvo dolžnost. Ta neumnost, ta veleizdajska nesramnost jih dela v Avstriji nesposobne, da bi kedaj ministerske stole zasedli. Vsak, ki ljubi Avstrijo, ki se drži avstrijskega cesarja, mora jih zapustiti, se od njih obrniti proč, da dolžen je: pripomagati, da se nemško-liberalni „irredentovci“ in prusački izdajalci zatró. In na to delajo avstrijski domoljubi povsod. List za listom padne z nemško-liberalnega drevesa. Pri volitvah v deželne zборе se je to pojavilo na beli dan. Nemški liberalci so zgubili gospodstvo na Češkem, Kranjskem, propali so v nemških deželah: gornji Avstriji, Salcburgu, Tirolskem in Predarlaskem; ostala jim je le Štajerska Koroška, spodnja Avstrija in Slezija. Moravska še samo do polovice. Sploh v 6letni dobi grof Taaffejevega ministrovanja dobila je nemško-liberalna stranka toliko smrtnih ran, da nikoli več ne okreva. Narodi avstrijski bližajo se zelo noveji dobi.

Žilavi Čehi in vstrajni Poljaci so v zadnjih 6 letih največ pridobili, se najbolj ukrepili. Ob enem so česki politikarji s poljskimi se porazumeli in zvezali ter iščejo porazuma z Madjari. In res popuščajo Madjari čedalje bolj staro prijateljstvo z nemškimi liberalci in se

bližajo Čehom; Poljakom so pa itak uže dolgo naklonjeni. Konec temu bo, da potegnejo Poljaci h Gališkej še Bukovino in svitli cesar v zlatej Pragi bo prej ali selej kronan s krono sv. Vavlaava v českega kralja. Pot iz Berolina na Dunaj je zastavljen.

Drugo leto so nove volitve v državni zbor. Slovenci pridobimo bržčas 1 poslanca na Koroškem, drugod pa zmagamo, kakor zadnjič. Zatem pa zahteva politika slovenska, da naši poslanci z dalmatinskimi in isterskimi stopijo v zavezo, v jeden „klub.“ Vseh more biti 26—30. Ti utegnejo mnogokrat odločiti večino v državnem zboru in nam pridobiti saj, česar nam je najnujnejše potrebno. Ako le nekaj odduška dobimo, zgradimo živ jez Avstriji proti grabljivej Italiji, ob enem zastavimo tudi Slovenci Bismarkovcem pot do Adrijskega morja.

Na Vogerskem se pa utegne v bližnjih 6 letih veliko izpremeniti, zlasti če bodo Madjari pritiskavali na Rumune, Srbe, kakor do sedaj. S Hrvati se pa morajo itak ali porazumeti ali popolneme spreti. V vsakem slučaju so izpremembe na jugu gotove. Kajti tudi vprašanje zastran Bosne in Hercegovine, Reke in Dalmacije bode čedalje nujnejše zahtevalo, da se reši na korist avstrijskim Slovanom.

Kakor v nemških kronovinah pridejo tudi na Vogerskem sčasoma konservativci na vrh. In tedaj bo mogoče završiti porazumljenje vseh avstrijskih narodov na podlagi pravice in jednako-pravnosti. Tedaj postanejo delegacije pravi avstrijski državni zbor, kder bodo zastopani vsi narodi in delegati sklepali v blagor celokupnega cesarstva s pravičnim ozirom na vse dežele, vse narode!

Pot do tega uzvišenega cilja nadelava minister grof Taaffe. Volitve v državni zbor, ki se bodo vršile drugo leto bržčas meseca maja, pa bodo velevažen korak naprej! Pripravljajmo se na nje tudi mi Slovenci. Zmaga mora naša biti.

Gospodarske stvari.

Cvétar, cvétni ubadar cvétni rilčkar.

I. (*Curculio* ali *anthonomus pomorum*. L.) Hroščič je pol centimetra (5 mm.) dolg in nekoliko ožji; je rujave barve s svitlejšimi poševnimi progami na ščitkih ali roženih krilcih; te proge pa pozneje bolj belkaste postanejo; na zadnjem koncu zgornjih krilic ima po eno prav razločno črno-rujavno piko. Glave je črnkaste, rilček ima tenjk in dolg. — Ličinka njegova je $\frac{1}{2}$ centimetra dolga, ima črno glavo; buba je rumenkasta. Hrošček ta prikaže se junija meseca, objeda mlado perjišče, a posebne škode s tem ne dela sadnemu drevju: prezimuje pod prstenimi kepami, kamenjem, in v razpoklinah stare drevesne skorije. Aprila in maja meseca prihodnjega leta prikaže se zopet na dan, oplodi se na cvétnih popkih sadnega drevja (najraje na jabolčnih in hruševih); oplodena samica v osmih dneh 40 do 50 jajčic v cvétne popke tako položi, da v vsak cvét pride po eno jajčice, iz katerih se okolo srede meseca maja 2 do 3 milimetre dolge ličinke izvalé; živé se ob cvetu in v njem osobito vse prašnike čisto požró; cveč se popolno zapre, posuši in slednjič uničen odpade, kar ljudje sploh in navadno „palež“ imenujejo in po krivici neki strupeni rósi pripisujejo, a to vse pa edino le mali rilčkar „cvétar“ in „cvétna zavijavka“ zakrivita in načinita. Zabubovanje njegovo izvede se koncem maja meseca; a osem dni pozneje pride pa užé kot rilčkar na dan.

Pokončuje se najzdatnje s tem, da se na pritlikovcih in špalirjih usušeno cvetje sredi in proti koncu meseca maja, dokler se u njem še ličinke in bube nahajajo, obira in sežge, na visokem drevju pa to izvesti ni mogoče; njegovo premoževanje zatira se pa najuspešnejše, ako se v zimakem njegovem bivališču vniči, kar se doseže z globokim prekopavanjem zemlje okolo drevja, oddrgnevanjem rapove kože raz drevesnih debel, a debla sama naj se potem dobro z apnom pobelijo; to pomore, da ta malo-pridnež na njih več rad ne prezimuje. — Vsako leto bilo bi več ali manj sadja, jabolk in hrušek ko bi ga „cvétar“ in „cvétna zavijavka“ prec pomladi v cvétji tako grozovito in neusmiljeno ne vničevala. Gospodarski list.

Trženje s sadjem je živahno posebno kraj Mure, Drave in Save pa na železniških stacijah. Prekanjeni trgovci znajo pa sadjarja dostikrat prevariti. Neki kupec pride in veliko obeča pa pri prejemu odtegne kar 50 kilo ter neče plačati, ali da nekaj nadavka posestniku ter ga pusti na cedilu prepustivši mu nadavek. Potem pošlje mešetarja, ki po jako nizkej ceni sadje izvabi. Tako je kupec in mešetar na dobičku. Kazalo bi, ko bi več posest-

nikov skupaj najelo vagon na železnici in tržilo s sadjem. Najlepše namizno sadje velja 12—14 fl. štrtinjak ali 7—8 fl. za 100 kilo (= 178 $\frac{1}{2}$ funta); dobro namizno sadje 10—12 fl. štrtinjak ali 6—7 fl. za 100 kilo, srednje dobro sadje 8—10 fl. štrtinjak ali 5—6 fl. za 100 kilo, lepo sadje za prešanje 5—7 fl. štrtinjak ali 3—4 fl. za 100 kilo, slabo sadje prešno 3—5 fl. štrtinjak ali 2—3 fl. za 100 kilo.

Dopisi.

Iz Maribora. Naša slovenska posojilnica vrlo napreduje, predzadnjo soboto je imela 12.000 fl. prometa. Res boljših mož nismo mogli temu zavodu dati kot voditelje. — Meščanom se pozna, da je volilna borba prenehala; postali so dosta mirnejši. Nova skladišča v Melji shranjujejo v sebi ogromne množine raznega blaga, ki tam nekaj časa leži, dokler ne pride čas, da se dalje odpošlje po železnicah. — Novo poslopje za hranilnico in deklíško šolo za stolnim farovžem hitro raste iz tal; sedaj lotijo se užé drugega nadstropja. Ko bo dozidano, videli bodo meščani potrebo, da se lepemu posloppju raztegne ozka ulica na širen trg do stolne cerkve, kasine in škofijskih hiš. Kazala se bode potreba lepše stolne cerkve. Toda brez denarjev ostanejo želje tukaj samo želje, a denarjev v to svrhu sedaj ni! Iz istega uzroka vlečejo na to, da se zaprta stolna cerkva naj popravi, zlasti presbiterij, namesto oboka bi se jej naj dalo lesenó stropje. — Sadja so letos tukaj mnogo nakupili in po železnici dalje poslali. Mošta vozijo vozači zaporedom v mesto, cena polovnjaku je 56 — 80 fl. — Liberalci v Kamci še zmiraj časih zmislijo na tamošnjega bivšega kaplana č. g. Čagrana. Eden izmej njih rekel je nedavno: dobro, da je odšel v Sarajevu, pri nas bi itak ne dobil nič vinske zbirce. Odgovorilo se mu je: to je res, zbirce vinske bi mu ne dali Vi, potem Graze, Pirker, Zwettler, ker nimate nič vinogradov. — Bauernvereinski glavar ni več oskrbnik na grajščini Spielfeld in njegov adjutant je tudi na slabšem konji, kakor je nekđaj bil. Bauernvereinsko delo nič ne napreduje!

Od Ščavnice. II. Da se pa na dolgem potovanji iz Čmereka na Dunaj ne bi samo jednemu rekurzu kaj nenavadnega pripetilo, sklene se zaradi večé sigurnosti jeden prepis naravnoč po „luftbalonu“ do ministerstva poslati, kar se je tudi zgodilo. Oba rekurza sta bila izmed 46 posestnikov od 41, med njimi $\frac{3}{4}$ obč. odbornikov podpisana in takoj po zgoraj navedenih potih odposlana. Da bodo Rožen-gruntarji tako „surovo“ proti volji čmurečkih mogočnežev rekurirali, tega si ti gospodje namer v spanji niti misliti niso mogli, zato je

vse to kakor strela dregnolo v njihovo sršenovo gnezdo. Kakor besni so se po posvetovanji razpršili na vse strani pridigovat pismeno in ustmeno, naj zdaj pomaga vse, kar pomagati more, da jih ta udarec smrtno ne rani. Njihov „šulvereinski“ glavar, nek doktor z vsemi svojimi pomagači sestavi in odpošlje takoj: „Mahnruf an die Bewohner der Gemeinde Rosengrund!“ V tem razgrablja zveličavno važnost in nebeške nasledke tistim, kateri samo nemški znajo, kajti „deutsche Ehre, deutsche Sitte, deutsche Bildung“ jih reši vsake pogibelji in nesreče, naj si bojo menda še takšni lenuhi, in zapravljevci. Kdo pa je ta veliki gospod doktor. On je bogataš, je tržan in da navedem samo jeden slučaj kako časih zna ravnati, naj služi ta: Obiskoval je nekega g. župnika v Slovenskih goricah ob nemški meji dolgo časa. Dokler so ta gospod g. župnik živeli, zahtevali so večkrat naj napravi račun, da mu zamorejo platiti in dolg poravnati o pravem času, a vsakokrat je vedel kak drug izgovor najti. Ravno ta dan pa, ko so omenjeni župnik vmrli, tirjal je na njihovo zapuščino za svoj dolg. Za „šulverein“ pa lovi ljudi, kakor le more. Po omenjenem „mahnrufu“ skakali in plazali so Cmurečani pozamezno ali tolpoma od hrama do hrama od štale do štale, da bi jih nagovorili in pridobili za podpisavo protirekurza, kterege so med tem časom tudi že skovali bili in sicer v prav „šulvereinskem“ smislu, tako da je jeden gospod prečitavši ta protirekurz pri ponudbi k čitanju drugemu gospodu dejal, naj poprej debelo požere prav močnega žganja, da mu pri čitanji ne bi hudo postalo in istino je govoril. Po vsem najhujšem naporu in prizadevanji in poleg vsega tega, da je bil obč. predstojnik prvi podpisan, naložili so vseh podpisov 6, tako, da so jednega le od poprejšnjih za se vlovili, ali na kakšen način? — Tako stoje stvari še sedaj in počakati še moramo, katerih bode zmaga. Omenjati še je, da so „šulvereinovi“ z vsemi svojimi šestimi podpisi prepozno rekurirali.

Iz Dobrne. (Trgatev) se pri nas navadno začjenja ob prazniku sv. Terezije. Le škoda, da je letos prva polovica oktobra grozdju slabo stregla. Vsled deževanja so namreč zrele jagode začenjale tu in tam se kaziti, a zelene niso mogle dozorevati, to velja posebno o nekej vrsti trte, ki si rada veliko grozdov navesi, („bledanja“ jo imenujemo. Obrodek računijo v obče srednji glede kolkosti in blizo tako z obzirom na kakovost. Sicer pa našemu kmetu občutljivo stopa na pot ogrsko vino, kterege se po gostilnicah primeroma menda največ iztoči. Dokler je še mošt v kleti, zdi se, da ga le dolžniki lahko v „denar“ spravijo, ostali vinogradarji ga pa nimajo v tolikej meri, da bi zamogli brez škode ž njim dolgo čakati na

kupca. In letos se je na nekem vrhu oglasil klópotec, kar med nami ni ravno navada, kakor da bi hotel oznanovati, da se po tukajšnji okolici še nahajajo vinorodni griči in da po naših krajih prisluženi denar naj ne potuje po nepotrebnem v druge dežele. Zatoraj so pač hvale vredni tisti barantači, ki, izvzemši silo, rajši kupujejo pri domačinih, če tudi bi blago morali po nekoliko dražje plačevati.

Iz Ljubnega. (Ogenj, nesreča.) Komur je znan naš naroden trg, njegove nakopičene hiše i gospodarska poslopja, zvečinoma s slamo krita, bo toliko večje sočutje imel, ako izve, da je rudeči žar oblačno jutro dne 13. oktobra t. l. kakor blisk razsvetlil. Plat zvona, tužno zvonjenje, je zdramilo i zvabilo ljudi na kraj gorišča. V sredi trga vnel se je hlev, kako je požar nastal, se ne ve, ter ta požrešni element se tako naglo širil, da so otroci na pol goli svoje postelje zapuščali, njih i ljudstva strašen krik nam še zdaj živce pretresa. Početkom bilo je vse zbegano in zmešano. Neizmernej delavnosti tukajšnjih tržanov, srčnosti fantov, na pomoč dohitelim Gorjancem in Radmirjancem, kakor tudi od žensk neutrudljivemu prinašanju vode v staro že dosluženo trško brizgalnico, skrbnemu polivanja raznih streh i tihemu zraku se je zahvaliti, da ni ogenj več upostošil, nego hleve i vso krmo trem pa nekoliko zavarovanim gospodarjem: Franu Sedovnik, Ivanu Žmave i Stefanu Hanžič p. d. Grega; poslednjemu še tudi deloma prostorno hišo. Pri vsej nesreči se je po neutrudljivem gašenji zahvaliti, da so živino i ogenj omejili, inace znal bi celi spodnji trg s farno crkvijo vred postati ognjeno morje; kar bi se bilo pripetilo, ko bi ne bili koj zajedno na pomoč došli iz Gornjegagrada, s svojima brizgalnicama i vrla požarna bramba Rečiška s svojo novo res krasno brizgalnico, kojej delavnosti in spretnosti ognjegaseev se je vse čudilo, da so tako rudeči plamen pokončali. Naj bo tukaj vsem vrlim gasilcem in pomagačem javna ter presrčna hvala izrečena! Najhuje po rudečem plamenu zadet je Grega, ki je tekem leta že večkrat onesrečil i skoz to, bi rekel, v dotiko oskrbnika v Gornjemgradu prišel, kateri baje namerava to pogorišče od onesrečenega kupiti, ter potem židovom, sedaj v najem imajočim škofovske žage v Vrbovci poleg Nazareta prodati. Zato je želeti, da nesrečnežu tukajšnje prebivalstvo zdatno pomaga, do popravu hišo i hleva, inace bo marsikteri v teku malih let še bridko obžaloval. Druga nesreča, ki je stala človeško življenje, zgodila se je 11. t. m. ob meji Solčavske i Lučke fare. Pri Tebrovi nad „Iglo“ je človek v deročo Savinjo pal i vtonil, kojega mrtvo truplo je voda več nego 2 uri nizzdol do Podjezernikove brvi zanesla, ter so ga ob pečine nekoliko obtolčenega še le 13. t. m. našli. — Alj bodo

dotične občine šo delj časa o popravi dotične brvi se prepirale, i ukazom slavn. okrajn. zastopa nasprotovale, alj še hočete več takih nesrečnih žrtev doživeti?

Iz Zamajec pod Ptujem. (Zadnja v cenite v) gruntov, od nemških liberalcev ubogim kmetom sklenjena, kaže žalostne nasledke, večji davek. V dokaz bodi sledeče: Parcela št. 902 v srenji Slomski je travnik, ki meri 1137⁰kl., je bil v starem katastri uvrsten v 3. razred ali „klas“, in je bil čisti hasek izračunjen 1 gld. 35 kr. Nova vcenitevska komisija pa je uvrstila v 4. razred, in sedaj je čisti dohodek izračunjen 6 gld. 57 kr. Ker sem se več let hotel prepričati, koliko je seno in otava bila vredna, tako sem na tem travniku večkrat krmo prodal ali nobenokrat nisem čez 5 fl. dobil, tedaj slobodno da je le 4 — 5 fl. krma na tem travniku vredna. Sedaj pa računimo: 2 kosca sta potrebna, kosec od zore do pol dneva služi 60 kr. ob južni pol litra vina, je 10 kr., zajutrek in obed je 30 kr., tedaj veljata dva kosca 2 gold.; sedaj morata biti 2 grabljača, vsak služi 50 kr. Tedaj, če je lepo vreme, je seno v 2 dnevih suho, in grabljača zaslužita 2 fl.

Če vreme moti, pa še več, voznja tudi velja nekaj, enkrat 80 kr. Tedaj so stroški vsi skupaj 4 gld. 80 kr. in čistega haska samo 20 kr.; cenilna komisija pa ga je izračunila 6 fl. 57 kr. In tako se je mnogim godilo. Kmetje želimo, naj bi naš državni poslanec, č. g. Raič, to v zbornici povedal, da se odpomore! Opomnja uredništva: nova vcenitev se ne da sedaj obče nasvetovati, saj je zadnja stala 25 milijonov. Toda drugače se da pomagati, namreč da se odstotki, po katerih se gruntni davek računi (22¹/₂%) znižajo. In to je tudi pravično. Kajti grunti so sploh preveč obdačeni, kar je tem občutljiveje, ker pridelkom cena pada. Tudi deželnih doklad preveč na grunte nalagajo!

Iz Savinjske doline. (Posvečevanje nove cerkve) v Grižah se je pri najugodnejšem vremenu v nedeljo 19. oktobra prav slovesno vršilo. 15 duhovnikov streglo je pri tej svečanosti Njih prevzvišenosti mil. knezoškofu Lavantinskemu, ki so po dokončanem posvečevanju v novi cerkvi zbrani brezštevlni množici v lahko razumljivi besedi razlagali pomen te svečanosti. Po slovesni sv. meši zapeli so zahvalno pesem prevzv. in mil. g. knezoškof, ki so potem prvi šli okoli oltarja, ter nov velikodušen dar položili na novi oltar za poravnanje dolgov, kateri še delajo skrbi č. gosp. župniku M. Arzenšek, ki so to lepo cerkev večji del le z milodari postavili in lepo ozaljšali.

Iz Velenja. Res smejeti se mora človek, ako čita, kako se naši nemčurji prizadevajo osmešiti pred celim svetom veseli i krasni izlet „Savinjskega sokola“ v naš prijazni trg Velenje

dne 7. preteč. meseca. Se ve da se ne sramujejo pri tem se poslužiti najočitnejših neresnic, katere dovolj kažejo kakega značaja da so ti gospodje. Tudi jaz sem bil dotični dan v Velenji, pa nisem nikder videl le enega iz mej nas, ki bi se bil jezil, pač pa so hodili naši nasprotniki kakor purani sim in tja ter zabavljali krasnim pripravam. Tri najodličnejše hiše. med njimi tudi hiša g. župana Ivana Rak, koji gospod je v pravem pomenu obertnik in krčmar ter se ni dal premotiti v kljub silnemu prigovarjanju nekih sotržanov prostorov za veselico ne odstopiti in dvoran ne okinčati, krasno z cesarskimi, so bile s slovenskimi in štajerskimi zastavami okinčane (hiša g. župana, g. okrajnega načelnika in hiša prvega Štacunarja g. Mahana). Vse velavnejše velenske gospice, krasno oblečene. s prelepimi venči na ramah in šopki v rokah, so pri lepem slavoloku poleg sprejemnega odbora „Sokole“ sprejele, ter teh starosto, podstarosto, zastavonošo, trobentača i. t. d. z venci obdarile. Pri vходу zkoz trg so letali krasni šopki in venci spleteni od nježnih rok vrlih Velenčank skozi okna največavnejših hiš. Vrtni prostori g. Iv. Raka so bili tako krasno prirejeni in tako ovenčani, da je srce gostom veselja poskakovalo, v hrabrih slovenskih prsih. Ostali so pri nas do 10. ure in se potem v trdej temi odpeljali, dasiravno se je že od neke pijane druhal glasno groženje slišalo: Živeli Savinjski sokoli. Da se zopet vidimo!

Iz Ljutomera. (Pri zadnjem volitvi) je naroden rokodelec pred našimi Nemci in nemčurji to pregreho učinil, ka je volilce slovenskega roda vabil na volilni shod v Vaupotičevo gostilno in da možakom živo na srce polagal narodno voliti, ker so se liberalci poprijeli privandranega tiroleca Aussererja, da nas Slovence še bolje ponižajo in užalijo. Drugi večer pride rokodelec v krčmo k Sideritschu, a ta ostirjaš ga napade in pred vsemi gosti osramoti in „špijonstva“ podolži, za to ga razžaljencec toži in Zidarič je od c. k. sodnije obsojen na 30 fl. plače ali 6 dni z 2 postoma ječe. Ta Zidarič je najbolj za liberalce trpel, po noči je nemške plakate pribijal in pri tem še na Kovačevem voglu stol pozabil. Vsled tega mu so izostali in tudi kmetičk. ljudstvo Ker je pa ta rokodelec liberalcem več, in enega celo zanesljivega volilca vzel, so ga morali gospod „Pürgermeister“ tožiti. S svojo tožbo so dobili dolgi nos in še nekaj! Zdaj pa ga hočejo z lakoto vničiti, kajti žugajo mu nikakega zaslužka privoščiti. No, v Ljutomeru slovenski rokodelec lahko brez nemškega dela živi. Ko bi nemci lepo svoje narodnosti se držali in volili, nas pa pustili; ostal bi lepo stari mir med nami, kajti mi nismo ne od ednega nemca tirjali z nami voliti. Ali naša nemška betvica je vda-

rila med nas, ter mešala z goldinarji, prasci, slamo in žganico, poštenjše pa, katerih se ni upala pridobiti, vsaj na sejem porinola. Za Aussererja je glasovalo više 30 Slovencev, n. pr. Toplak, Klobučar, Koc, Pintarič, Jesenik, Zidarič, Viher, remenar Žmavec, „bürgermeister Hausknecht“, Konjoderec in mož iz Bunčan. Slovenci trdno upamo, da zmaga naša pravična reč. Na našem domu morajo nam naše narodne navade in pravice obveljati, in či so te našim nemcem preveč slovenske, si lahko pomagajo; saj se lahko vrnejo, kamor njihovo srce toliko poželi. Mi pa zemlje svojih očakov zapustiti ne smemo, kajti le samo tukaj je naš dom.

Spreebrnen liberalec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar mudi se sedaj v Budimpešti; delegacije bode letos zbrovale tudi tam in državni zbor bo sklican proti koncu novembra, zboruje do velikenoči; potem bo razpusčen in meseca maja prihodnjega lota vršijo se nove volitve. Tega ne smemo pozabiti. Poljaci in radostno poročamo tudi kranjski Slovenci se uže pripravljajo; osnovali so izvrševalni odbor, v katerem so gospodje: Bleiweis, Poklukar, Klun, dr. Vošnjak, Murnik, Grašelli, Svetec, Robič in Šuklje. — V koroškem deželnem zboru je č. g. Einšpieler krepko zahteval krščanskih šol in poučevanje v materinem jeziku, sicer je šola zastonj; liberalci so se upirali pa resnica g. Einšpielerjevih besed jih je hudo spekla. — Solnograški deželni zbor prosi, naj bi se v Solnogradu hitrej ko mogoče ustanovilo katoliško vseučilišče. — V gornjeavstrijskem deželnem zboru tirjal je zlasti škof Rudigier krščansko šolo, ker so nekateri učitelji začeli katehetom za hrbti učiti, da je človek iz opic ali „ofov“ porojen in torej živinče brez neumerjoče duše. — Češki deželni zbor bil je proti nemškim liberalcem jako prijazen in celo predlog dr. Herbstu sprejel, naj se okrajne sodnije po narodnosti razdelijo; pristavil je le, če to deželne občine želijo. Bil je tudi sprejet predlog grofa Henrika Klam-Martiniča, naj se na vseh gimnazijah in realkah na Češkem dijaki učijo nemški in češki, slednje le, ako starši želijo. — V Cpavi na Sležkem zahteva 2500 Slovanov za svojo deco slovenske ljudske šole. Ne dovoli se. Drugače je se vé v Ljubljani, kder se morajo vsi slovenski otroci nemški učiti zavoljo pešice nemških otrok. — Vogerski državni zbor sedaj v Budimpešti zboruje; minister Tisza mu je razložil, da shod treh cesarjev v Skiernevicah druga ne pomeni nego mir, ki je zdaj zagotovljen. — V horvatskem deželnem saboru so Starčevićijanci v adresi do cesarja zahtevali, naj združi slovenske, hrvatke pokrajine

s Bosno in Hercegovino v eno veliko skupino; davkarski eksekutorji so mnogim hrvatskim kmetom vso živino zarubili in prodali. Baron Rukavina jo kupi za 6000 fl. in kmetom da v rejo ter odpotuje. Mej tem planejo eksekutorji zopet na kmete, jim vzamejo živino in prodajo. Povrnivši se baron zahteva svojo živino od financarjev madjaronskih nazaj in ker je bila uže zvečinoma poklana, izplačajo 50.000 fl. odškodnine. Lep red madjaronski na Hrvatskem.

Vnanje države. Na Nemškem je umrl vojvoda Braunsveigski in zapustil deželovojvodi Kumberlandskemu, pravemu kralju Hanoveranskemu. Toda kakor Hanover tako so tudi Braunsveig sedaj Prajzi pograbili. To je uže tako prajzovska stara navada. — Freimaurerji belgijski so pri volitvah v mestne zastope v mnogih mestih zmagali, česar se naši liberalci bolj veselijo, kakor če bi njihov Herbst bil zopet minister postal. — Francozi so Kitajce sicer večkrat natepli pa vojska traja naprej, in so prisiljeni 10.000 mož poslati v Azijo, če nečejo vsega zgubiti, kar so do sedaj priborili. — V Moskvi na Ruskem bil je velik požar, pogorelo je blizo 400 štacun; ruski vojaki bližajo se Afghanišanu, da zasedejo tamošnjo mejo. — V Londonu so zasledili zarotnike nevernike, ki so sklenoli mesta na Angleškem in v Belgiji z dinamitom oškodovati. — Angleži so prisiljeni celo svojo pomorsko vojno brodogve dati popraviti, kar bo stalo veliko milijonov.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevo.

(Dopisuje J. Čagran, veroučitelj v Sarajevo.)

IV. Živež Turkom je: govedina, ovčetina, perutnina, riž, šalata, sladke dinje in sadje, ubogim pa večidel le kruh, pečene navadne buče ali tikve, surove posoljene murke, luk, kuhana in pečena kuruza. Ker vina piti ne smejo, uživajo le obilno kavo in nekaj rakije. Pijan Turek je bela vrana, vsaj kolikor sem dosihmal videl in čul. Lepo in hvalevredno je obnašanje turških otrok do svojih staršev in poprek do starejih ljudi; slobodno bi si tukajšnje otroško hvaležnost, pokorščino in spoštovanje do staršev naši otroci v izgled vzeli. V obče smem reči, da je Turek dober in hvalevreden človek, izgredi se prigodijo le redko in izvanredno proti kristijanom, kedar kateri turških „šeh-ov ali prerokov Turčine naščuje. Bil sem v odličnih in prostih turških hišah z največo gostoljubnostjo in prijaznostjo brez vsega hinavstva sprejet. Občudovanja vreden je ozir celo prostih Turkov krščanskemu gostu nasproti. Človek hodi miren in nežaljen povsod, katoliški duhovnik pa je osobito med Turci

bolje varen in spoštovan, kakor med isto svodajo mojih rojakov, ktere nemškutarje imenujemo. Ne stari ne mladi tukaj človeka ne opsuje, temuč Turek reče: Evo on se drži svoga (svojega) zakona, t. j. vere. Opomniti je še številnih studencev. Skoraj v vsaki ulici voda za pijačo in turško obredno umivanje teče iz za to priredjenih cevi.

Na pogovore se zbirajo Turki v kavarnah, kder vsak po 3—5 šalic prav dobre kave vzame. Tam po turško sedijo, pušijo in se pogovarjajo. Duhovski mohamedanski poglavar za celo Bosno in Hercegovino je od c. k. vlade potrjeni Reis ül Ulemah s štirimi turškimi ulemahi. Imajo Turki tudi že tukaj svoj turški tehnik „Vatan“ t. j. „domovina“ imenovan.

Grda, po „evropejski kulturi“ med Turke zasejana francoska bolezen Turčine hudo pobira in se od roda do roda podeduje. Ta žalostna prikazen se posebno pri novačenji dokazuje.

Med prebivalci so za Turki najštevilnejši pravoslavni ali kakor se sami tudi nazivljajo: Srbi. Kot Slovan hočem o teh „Srbih“ kolikor mogoče prizanesljivo govoriti, pa, kar je gola resnica, to se tudi tukaj zatajiti ne da. Marsikteri, ki ni bil v Bosni ali ki položaja ne pozna, smatra bosanske Srbe nedolžne, dobre, od Turkov hudo stiskane ovčice. Kdor pa položaj pozna ter zanesljivo poizveduje, ta bo o bosanskih Srbih drugače sodil; njemu bo črsvi bosanski zrak vse pisane pojmove o njih kmalu preinačil.

Po krvi in jeziku z bosanskimi katoliki bratje, sovražijo pravoslavni Srbi ali „hriščani“ zagrizeno katoličane, ter je kder le mogoče preganjajo. Ni bil mohamedanski Turčin najhujši sovražnik bosanskega katolika, nego hriščan: Srb, in tako še je žali Bog zdaj, posebno ker tukajšnja vlada „Srbine“ preveč zaščituje. Kder se je katolikom v Bosni kaj nemilega splelo, so bili izmed 10krat gotovo 8krat hriščani Srbi s svojim kovarstvom uzrok nezgodam. Ščuvali so čestokrat Turčine, da so branili katolikom cerkve in samostane zidati ali službo Božjo opravljati. Radi tega je mržnja katolikov do hriščanov razumljiva in opravičena. Turčini za hriščane tudi malo marajo in nje zaničljivo nazivajo: „Vlahe“ ali „Vlašad“. In to tudi ni neopravičeno. Ogromna večina vseh zločinov ali hudodelstev v Bosni (do 90%) zakrivijo Vlaha ali hriščanski Srbi. Če se kde kak razbojnik ali tat ali drug lopov zasači, je gotovo izmed 10krat, 9krat Vlah krivec. Pristojim rad častne pa sila redke izjeme, v obče pa velja, da so Vlaha fanatični, nestrpilivi, nezanesljivi in malo kaj prida. Vzrok, da so Vlaha v moralicnem obziru tako propali, je edino le iskati v pravoslavji ali razkolništvu.

(Dalje prih.)

Smešnica 43 Schulvereinov otroški vrt že sad rodi. Opoludne pri kosilu. Na mizi pečen zajec. Mali fantiček, gojenček nemškega otroškega vrta v Ljubljani rad je pečenega zajca. Mati mu da košček pečenke. Fantiček ga pogriže. Premalo ga mu je. Še bi rad prosil za grizlje. Da se bolj prikupi svojim slovenskim staršem, milo poprosi: „Papá, gib zajcen!“ Slovenec.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so glavnega urednika „Slov. Gospodarja“, č. g. dr. Lav. Gregorec-a zavoljo šulvereinskega Henkerja od celjskih porotnikov na 6 tednov v zapor obsojenega pomilostili.

(G. baron Goedel) naš državni poslanec se je z rodbino vred preselil zopet na Dunaj, kder ostane čez zimo.

(V Meranu) se ne bodo več bolni duhovniki sprejemali, da se okrevajo, ampak v Gorici.

(V Trstu) je umrl preč. g. prošt, Schneider, starejšim našim duhovnikom gotovo znan kot iskren pisatelj lista: Eusebia.

(Zasramovalnih pisem) in dopisnic se nemški liberalci in slovenski Judeži škodželni brez števila doposlali našemu glavnemu uredniku. Toda najizkrenejša želja se jim ne izpolni!

(Zahvala.) Č. g. Janez Modic, župnik na Prihovi, so vsako leto med učence mnogo lepih bukvic razdelili. Zadnji dve leti so plačali tudi Mohorjevo družbo za knjižnico. Podpisano šolsko vodstvo preblagemu prijatelju mladine za vse darove v svojem in v imenu svojih učencev prirčno zahvalo izreka. Lovro Serájnjk, vodja ljudske šole na Prihovi.

(V Makolah) bodo imeli dne 26. t. m. slovesno blagoslovljenje novih orgel, katere je izdelal naš mladi mojster, kranjski rojak, g. Dominik Raktelj, bivajoč tukaj v Mariboru. Delo z enajstimi spremeni je na vsako stran izvrstno, da mu ne bode blizu para najti — to sodbo so enoglasno izrekli možje strokovnjaki n. p. gg. Miklošič, Manih, Sater, Rošker. Čestitamó toraj našemu mlademu umetniku, ob enem pa tadi vrlim Makolčanom!

(Zahvala.) Podpisani izreka tukaj v imenu Hrastniških pevcev Žavskim tržanom, posebno gospodom: Kukec, Hausenbüchler, Širca i Janiču za slovesni sprejem i izvrstno postrežbo dne 15. sept. l. l., dan našega letošnjega izleta v milo Savinjsko dolino, najprirčnejšo zahvalo. Emerik Moric, pevovodja.

(† Umrl) je v Celji znani narodni trgovec Franc Kapus, 55 let star. Ondi pokopali so tudi suprugo Slovincem prijaznega gostilničarja Kožerja.

(Makolski nadučitelj) g. Les. r napada v Marburger-Zeitungi svojega lastu župnika, to je v tistem listu, ki je nedavno pisal, da bi se krščanski nauk ne smel učiti v ljudskih šolah. Jednako pišejo belci in francoski freimaurerji.

(Bolezen differitis) hudo je ečico okolo Ptuja in po Dravskem polji.

(Stare poštne marke) od l. 1867 so veljavne še le do 31. oktobra t. l.

(Učitelje nemce), ki skušnje iz slovensčine nimajo, nastavljajo čedalje bolj slovenskim otrokom. V razpisih učiteljskih služeb v slov. graškem glavarstvu uže dolgo ne beremo zahtevanja, da bi prošnik moral znati slovenski.

(Obsojeni) v Celji: Ludvik Leskovar na 18 mesecev težke ječe zaradi posilstva 12letne deklice, Pavel Mesner na 5 mesecev in Aleks. Lesjak na 13 mesecev zavoljo požiga in goljufije, Jožef Kolar na 6 let, Martin Fajs na 2 leti, Anton Fajs na 8 mesecev, Jakob Tekavec na 18 mesecev, Liza Fajs na 2 leti, Florijan Jesih 3 mesece, Frant Kušar 3 leta, Janez Juhard 1 leto, Anton Dokler na 3 mesece in 48 fl. Vojniškemu Cottelnu odškodnine, Franc Kosi 6 let, Anton Kovačič 18 mesecev, Jernej Arnežič 13 mesecev zaradi tatbine, Janez Rebernjak 3 leta zavoljo uboja, Jurij Artič na 15 let tudi zavoljo umora.

(Sv. Mohorsko društvo) napal je v deželnem zboru koroškem lireralec dr. Traun (Traven); naj vlada kresne po njem, ker je baje miru mej Nemci in Slovenci nevarno. S takimi napadi si Nemci sami nakapajo sovrastvo.

Oznanilo.

Na sadje- in vinorejskej šoli v Mariboru bo od 29. do 31. oktobra t. l. kurz za goste s sledečim vspremem:

V sredo 29. oktobra: zbiranje sadja, spravljjanje, hranjevanje.

V četrtek 30. oktobra: razlaganje in razkazivanje važnejših sadovnih plemen.

V petek 31. oktobra: razlaganje važnejših plemen vinske trte.

Kurs se vrši vsaki dan od 9—12 in od 2—4 ure. Pristop je vsakemu omikancu dovoljen.

Ravnateljstvo deželne sadje- in vinorejske šole.

Lepo posestvo v Vojniku.

V trgu Vojniku pri Celji je iz proste roke na prodaj gostilniško posestvo. Hiša z enim nadstropjem, ima 6 velikih sob, kuhinjo s štedljivim ognjiščem, vodivnico, lepo klet, mesnico, ledenico, hlev, senarnico, škedenj vse zidano, v najboljem stanju, 5 oralov zemljišča.

Več pové Štefan Malaprov. 1-2

Loterijne številke:

V dca 18. oktobra 1884: 36, 88, 44, 53, 57
 a Dunaji „ „ 60, 7, 69, 30, 55
 Prihodnje srečkanje: 31. oktobra 1884.

Javna zahvala.

Podpisano županstvo izreka svojo najtoplejšo zahvalo, hitro na pomoč došlim Radmirčanom, kakor tudi vrli Gornogradski in Rečički požarni brambi, ker so dne 13. t. m. marljivo in navdušeno z svojimi izvrstnimi brizgalnicami na požaru v tukajšnjem trgu delovali tako, da se tikoma pogorišča z slamoj in škodlami krite hiše niso vplamenile. — Brez one hrabre pomoči — bi se bil ves tukajšnji spodnji trg vpepelil. Z odličnim spoštovanjem

Županstvo Ljubno, dne 21. oktobra 1884.

Jožef Ermenc, Josef Valter,
 župan. obč. svetovalec.

Anton Kralnik, obč. svetovalec.

2-2

Janez Horvat,
kamnosekar v Račah
 (Kranichsfeld, Südbahn)

priporoča svojo bogato zalogo **nagrobnihih križev, nagrobnihih plošč iz Pohorskega marmorja.**

V Ptujji ima zalogo gospod **H. Riegelbauer,** kovaški mojster.

Na prodaj

je deset minut od Ormoža oddaljeno, lepo arrondirano, pri velikej cesti in v ormožkej občini ležeče posestvo, obsegajočo 100 □° stavišča, 30 □° vrta, 1330 □° košenine in 4 pluge 1454 □° njiv. Hram in gospodarsko poslopje je zidano in v najboljšem stanju. Polje jako rodovitno. Cena je ugodna. Natančneje se izvé v c. k. biležniškej pisarnici ormožkej. 2-3

V zalogi
Janeza Leona v Mariboru
 je ravnokar izišel
Južnoštajerski koledar
 za na steno
 v nemški in slovenski izdaji
 za l. 1885.

zapopadajoč zraven popolnega koledara vse mrakove solnea in meseca, kmetovske pregovore o vremenu in letini, vse letne in živinske sejme, dozdevno vreme, državne prepovedane čase, lestvice za pristoibine kolkov ali štampelnov itd. Praktično urejeni koledar ima to prednost, da je natisnen na velikej četverki in ga je možno povsod na steno obesiti.

Velja samo 25 kr.
 Prodajalcem se dovoti primeren nadavek.

Za mesec listopad
 priporočamo naslednjo knjigo:

POMOČ

dušam v vica
 ali

Premišljevanja in molitve

za naše ljube ranjke.

Po P. St. Dosenbahu S. J.
 poslovenil
P. Hrisógon M.

Cena: trdo vezano 55 kr., v pol usnji 70 kr., v usnji 75 kr., z zlato obrezo 1 gld. 10 kr.

Kdor naroči 12 iztisov, dobi 1 iztis prosto.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

1-3

Prostovoljna prodaja

mlina s 5 tečaji in stopo zraven 7 oralo zemlje namreč hoste, travnike in njive; mli in stopa poslopja so v prav dobrem stanji, vod vstopu in se lahko zmiraj za dva pek n. vse skupaj po prav nizki ceni. Kdo hoče izvedeti, naj se oglasi pri lastnik **Franc Selak, p. d. Gorjup, posest niku v Verbnem hiš. šte. 3 blizu sv. Jurij; na juž. železnici.** 2-

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjevej ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškej ulici šte. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinoveca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

Harmonična zvonila

jarmi vred proti poroštvu, da so dobro vglasbena in iz najfiniše robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden. Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlatu podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svečijo, kakor bi zlate bile, in so trpežne za več, kakor 100 let, solidno delane n jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franco.